

Nyilvános tartalmi lekérdező felületek támogatása a HunTéka eszközeivel

Simon András

Monguz Kft.

Informatio Scientifica - Informatio Medicata 2014

Termékek

- **HunTéka:** Integrált közgyűteményi rendszer
- **Corvina:** Integrált múzeumi rendszer
- **Monguz:** Univerzális információ-bróker
- **JaDoX:** Elektronikus és digitális gyűjteménykezelő rendszer
- **Portál24:** Közgyűteményi web portál
- **Qulto:** a fentiek összessége nemzetközi forgalmazás esetén közös terméknév alatt

A Huntéka és a szemantikus web

Szemantikus web: tartalmak azonosítása, tárolása, szolgáltatása

Működési mód: metatagek kódolva, az adatok kapcsolva vannak adatforrásokhoz. A rekord egy szemantikus hálóba van bekapcsolva.

Triple store: hármass tárolás – subject, object, predicate.

Adattérbe be kell kapcsolni a könyvtári adatokat:

Viaf azonosító- Földrajzi név azonosító

Linked Open Data

Nyilvános közös lekérdező felületek legfontosabb elemei

Ellenőrzött tartalmak

Szabványos kimeneti állományok (outputok)

Szabványos adatcsere formátummá konvertálható belső formátumok

Besorolási, adminisztratív és leíró rekordok

Igények szerint kialakított szolgáltatási szintek

Ellenőrzött adat

vérehulló fecskefű

(Chelidonium majus)

Papaveraceae [*Chelidonium majus* Lour.](#) -- Fl.
Cochinch. i. 330. (IK)

Papaveraceae [*Chelidonium majus* L.](#) -- Sp. Pl. 1:
505. 1753 [1 May 1753] (IK)

Papaveraceae [*Chelidonium majus* L.](#) -- Sp. Pl. 1:
505. 1753 [1 M

www.ipni.org

Export formátumok

LIDO - Lightweight Information Describing Objects – eredetileg XML alapú harvesztáló séma, most már MuseumDatot felváltó csereformátum

SKOS – Simple Knowledge Organization System

Tudásrendszerek (tezauruszok, osztályozási rendszerek, tárgyszójegyzékek, névterek) használatát támogató szabványrendszer

Export formátumok

MARC – Machine Readable Cataloguing Format

CIDOC CRM

Comité International pour la DOcumentation

Conceptual Reference Model

fogalmak közötti kapcsolatok modellje

<?xml version="1.0" encoding="Windows-1250"?><lido:lidoWrap xmlns:marc="http://www.loc.gov/MARC21/slim" xmlns:lido="http://www.lido-schema.org" xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance" xmlns:xalan="http://xml.apache.org/xalan" xmlns:gml="http://www.opengis.net/gml"><lido:lido><lido:lidoRecID lido:encodinganalog="c001" lido:label="Rekordazonosító / Control Number" lido:pref="preferred" lido:type="Europeana PID" lido:source="Hungarian National Museum">data.hnm.hu_object_794098</lido:lidoRecID><lido:objectPublishedID lido:encodinganalog="c001" lido:label="Rekordazonosító / Control Number" lido:pref="preferred" lido:type="Cool URI" lido:source="Hungarian National Museum">data.hnm.hu/id/object/794098</lido:objectPublishedID><lido:category><lido:conceptID lido:pref="preferred" lido:label="LIDO Terminology concept identifier" lido:source="LIDO Terminology" lido:type="URI">http://terminology.lido-schema.org/lido00096</lido:conceptID><lido:conceptID lido:label="ICOM/CIDOC CRM concept identifier" lido:pref="alternate" lido:source="ICOM/CIDOC Conceptual Reference Model" lido:type="URI">http://www.cidoc-crm.org/crm-concepts/E22</lido:conceptID><lido:term lido:addedSearchTerm="no" lido:label="ICOM/CIDOC CRM concept definition" lido:pref="preferred" xml:lang="en">Man-Made Object</lido:term><lido:term lido:addedSearchTerm="no" lido:label="ICOM/CIDOC CRM besorolás" lido:pref="preferred" xml:lang="hu">Emberi alkotás</lido:term></lido:category><lido:descriptiveMetadata xml:lang="hu"><lido:objectClassificationWrap><lido:objectWorkTypeWrap><lido:objectWorkType lido:sortorder="1" lido:type="Classification"><lido:term lido:addedSearchTerm="no" lido:encodinganalog="c955\$a -> a152\$a" lido:label="Megnevezés" lido:pref="preferred" xml:lang="hu">lószerszámveret</lido:term></lido:objectWorkType></lido:objectWorkTypeWrap><lido:classificationWrap><lido:classification lido:type="Collection name" lido:sortorder="1"><lido:term lido:addedSearchTerm="no" lido:encodinganalog="e852\$a" lido:label="Collection name" xml:lang="en">Migration Period (Early Mediaeval) Collection</lido:term></lido:classification><lido:classification lido:type="europeana:type" lido:sortorder="2"><lido:term lido:addedSearchTerm="no" lido:pref="preferred" xml:lang="en" lido:label="Type">IMAGE</lido:term><lido:term lido:addedSearchTerm="no" lido:pref="preferred" xml:lang="hu" lido:label="Típus">KÉP</lido:term></lido:classification></lido:classificationWrap></lido:objectClassificationWrap><lido:objectIdentificationWrap><lido:titleWrap><lido:titleSet lido:sortorder="1" lido:type="Title"><lido:appellationValue lido:label="Műtárgy címe" lido:pref="preferred" xml:lang="hu">lószerszámveret</lido:appellationValue></lido:titleSet></lido:titleWrap><lido:repositoryWrap><lido:repositorySet lido:sortorder="1" lido:type="Current"><lido:repositoryName><lido:legalBodyName><lido:appellationValue lido:label="Institution of custody" lido:pref="preferred" xml:lang="en">MNM</lido:appellationValue></lido:legalBodyName><lido:legalBodyName><lido:appellationValue lido:label="Őrző intézmény" lido:pref="preferred" xml:lang="hu">MNM</lido:appellationValue></lido:legalBodyName><lido:legalBodyWeblink lido:formatResource="text/html" lido:label="Intézmény honlapja" lido:pref="preferred" xml:lang="hu">http://www.hnm.hu</lido:legalBodyWeblink></lido:repositoryName><lido:workID lido:encodinganalog="e852\$a" lido:label="Alternatív szám / inventory number" lido:type="identification number">1/1034 d</lido:workID>

000 00000cpm 22000005p 4500

001 794098

005 20140516135434.0

008 130221

035 __ a 1109099899636678647315584300827543462

b MUNYIR

090 __ a NEPVAN ## Népvándorlaskori gyűjtemény

b regeszeti

d MUNYIR

245 __ h regeszeti

259 __ a 420 / 455

9 hun kor

i hun kor

500 __ a "IX.-X. század., 1904-ben. A lelet közelebbi körülményeire I. Rln. 1/1924. Horváth A. János áll. Tan. Képző int. Tanártól (Vác) csere útján szerzett gyarapodás; 100 K. békebeli értékben"

520 __ a korongos díszítmény aranyozott bronzból, a dudoros középrész körül futó gyöngysor díszítéssel. 1 db egész 2 töredék és apróbb törmelék.

541 __ d 1924

585 __ a 2002-ben megnyílt állandó régészeti kiállításban, VII/1. vitrin

652 __ a préselt

940 __ 3 1028252841149395369093223297495094092

a Léva

<skos:Concept rdf:about="[http://data.gulto.mnk.pl/auth/\\$aMatejko](http://data.gulto.mnk.pl/auth/$aMatejko), Jan (1838-1893)._\$d1838-1893 ._\$cmalarz._\$917138">

<skos:prefLabel xml:lang="pl">\$aMatejko, Jan (1838-1893)<space>\$d1838-1893<space>\$cmalarz<space>\$917138</skos:prefLabel>

<skos:altLabel xml:lang="de">\$aMatejko, Johann (1838-1893)<space>\$d1838-1893<space>\$cMahler<space>\$917138</skos:prefLabel>

<skos:altLabel xml:lang="en">\$aMatejko, John (1838-1893)<space>\$d1838-1893<space>\$cpainter<space>\$917138</skos:prefLabel>

<skos:editorialNote xml:lang="hu">Malował kompozycje historyczne i portrety. Był najwybitniejszym polskim malarzem historycznym. Doceniał wagę źródeł historycznych i umiejętnie je wykorzystywał, nawiązując do historiografii polskiej reprezentowanej przez krakowską szkołę historyczną. Twórczość swą traktował jako wielką misję wobec narodu w niewoli.</skos:editorialNote>

</skos:Concept>

Adatformátum kérdések

Adatcsere formátum - belső formátum.

Információ köre: Válogatott - teljes

Szabványosság: Kötelező – ajánlott

Tovább használás: Csak szolgáltatásra –
gyűjteménykezelésre is

Szegmentáltság: csak a szolgáltatási igények erejéig –
tökéletesnek kell lennie

**A rendszerek élettartama 10 – 15 év, egyszer minden
belső formátumnak adatcsere formátummá kell
lennie!**

Besorolási (authority) rekordok ügye újragondolva

Névtér - könyvtári katalógus - bibliográfia

Eltérő funkciók, eltérő adatszerkezet. (személynév, földrajzi név)

Egyedi entitások azonosítása – pontos, szöveghű leírás

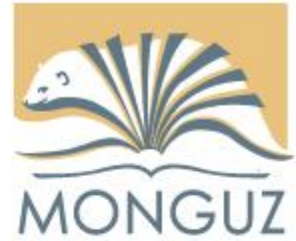
Hozzáadott információ rögzítése – származtatott adatok
elkülönítése

Kutatási eredmény: szellemi termék – közérdekű információ minél
szélesebb körben való közzététele

Gyűjtemény központú – szakmai tartalom központú

**Az egymásnak ellentmondó feladatoknak szakmai
kompromisszumok és technikai megoldások útján kell
megfelelni.**

Formátum dilemmák 1.

Adatszerkezet szegmentáltsága:

Hunmarc – Marc21 kettősség,
múzeumi és könyvtári hagyományok

Formátum új feladat:

MARC eddigi kereteket meghaladó szerepkör.
Újdokumentum típusok, csak elektronikus
objektumok, mű szintű nyilvántartás.

Formátum dilemmák 2.

Új szempontok feladatok:

FRBR – elméleti modell:

Functional requirements of Bibliographic records

RDF – formátum:

Resource description framework

RDA – MARC leképezése RDF-ben

Resource Description Access

Már szemantikus web alanya

Formátum dilemmák 3.

Amit a MARC nem old meg megnyugtatóan:

többnyelvűség

mű szintű nyilvántartás

besorolási rekordok hálózata

ellenőrzött adattartalmak tárolása, elkülönítése

Integrált könyvtári rendszer tartozik mindezt megoldani?

Szolgáltatási szint

Jadox:

teljes tartalom leíró metaadat,

Panizzi galaxis vége, kinek kell még a metaadat?

Portál funkciók:

Beágyazott keresések, Web2 funkciók,

Felhasználóbarát szerkesztési lehetőség, de
mindig versenyben a googlevel

Discovery rendszerek:

További lehetőségek

Gazdagított leírás - keresésnél hozzáadott intelligencia

enriched metadata

Felhasználók által hozzáadott tartalom, wiki modell:

Félinformációk a „hivatalos” információszolgáltatásban is.

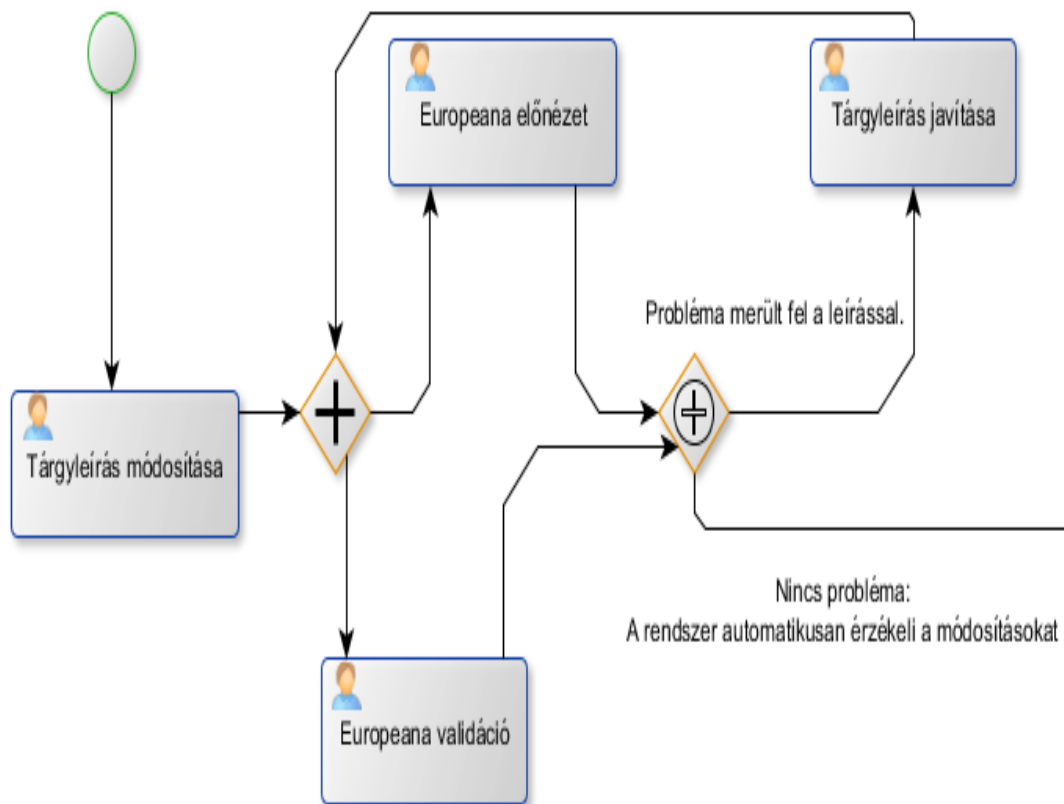
Aggregáció

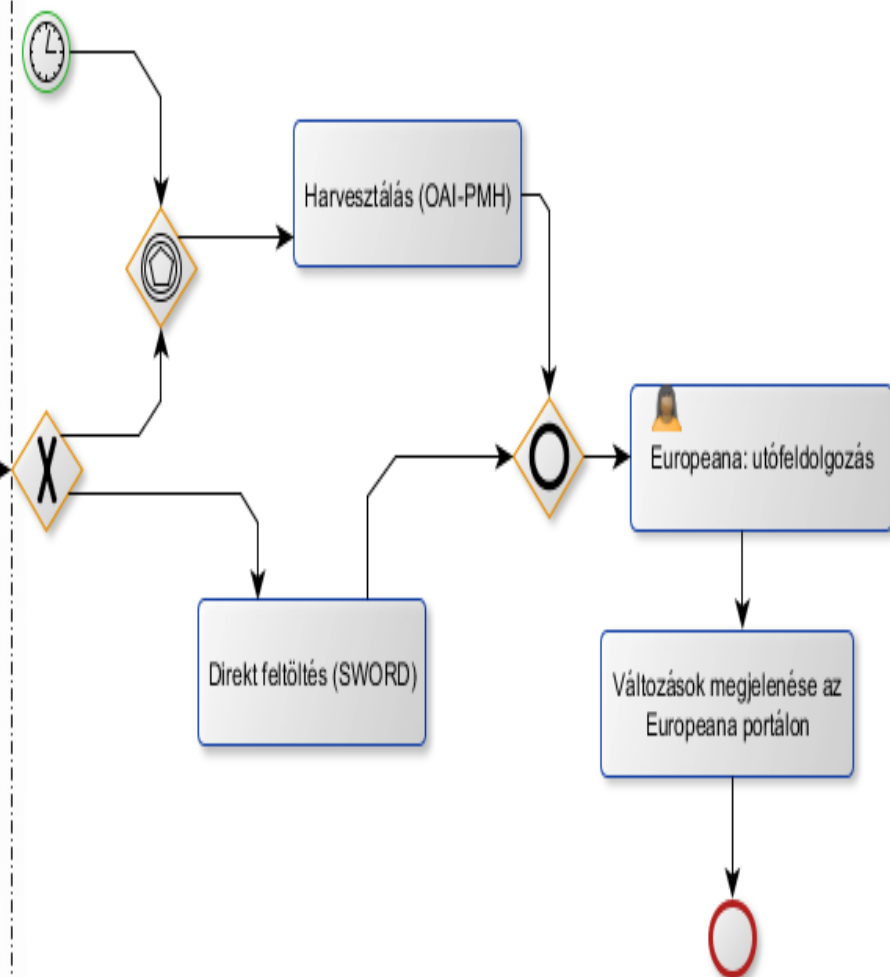
Adatok összegyűjtése és további rendelkezésre bocsátása. A tartalomkezelő rendszer vagy saját adatbázis épít vagy több adatbázist egyszerre használ.

Hasonló adatformátum, feltárási filozófia és többé kevésbé közös besorolási állományok megléte előny lehet.

Aggregációs modell

Múzeum

Aggregátor + Europeana

Köszönöm a megtisztelő
figyelmet!

Simon András

Monguz Kft.